

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marți, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 30
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fiecare publicare.

La situațiune.

Natura omului a adus cu sine ca să se desvolte două organisme pentru satisfacerea duplelor sale trebuințe. Aceste organisme le aflăm la toate popoarele din lume. Incepând dela statul cel mai puternic până la cea mai mică familie patriarhală, dela poporul cel mai desvoltat până la cei mai inferiori în desvoltarea lor fizică și intelectuală, pretotindenea există aceste două organisme, și ele se deosebesc numai prin gradul de desvoltare, după cum e gradul de desvoltare al poporului respectiv. Aceste două organisme sînt statul și biserica.

Istoria acestor două organisme e bogată în fase mărețe, și ea ne dă modele demne de timpul, în care ele au trăit, demne de admirațiunea și stima noastră, cari rar, tare rar ne mai aducem aminte de greutățile și obstaculele opuse liberei desvoltări a acestor organisme. Da. In locul studiului istoriei acestei desvoltări cei mai mulți dintre noi cu desconsiderarea stărei faptice a lucrurilor s'au dat pecatului celui mai uricios, urei, din care au resărit toate celelalte cu ridicata. De asemenea păcate e plină astăzi atmosfera organismului statului și a bisericii la noi, bătrânii nostri fără a-și mai consulta consciința, fără a consulta trecutul și prezentul, fără a cugeta la tinera generațiune, care fie ea cât de bună și accesibilă la tot ce e nobil și moral, se înveninează, și periclită tot viitoriul organismului, din care face parte, fără nici o considerare au pus în permanență dușmănia și pasiunile de tot soiul. In această scoală intră junimea noastră, în ea și câștigă junimea, ceea ce și câștigă, din ea ese junimea cu diploma subsuoară și cu capul plin — ce aduce ea și în inimă — nu ne incumetăm a întreba.

Această tristă stare de lucruri, e adevăr, și tare ne doare constatarea acestui adevăr, căci noi cu mintea și inima noastră nu ne putem explica proveniența lui.

Remănem pe terenul organismului bisericesc. In trecutul bisericii noastre sînt atâtea pete negre, încât la contemplația lor — il iau pre om sudori de moarte, și el nu și le poate explica decât prin ferocitatea și adversitatea timpului trecut. Petele negre în organismul bisericii noastre sînt rodul împărechierii noastre, al certelor dintre noi, care au adus cu sine robirea noastră pe sute de ani. In decursul acestei robiri maiestatică față a bisericii noastre a prins rugină, care s'a îngroșat tot mai tare, așa că în timpul din urmă din vechia splendoare numai cadrul a ramas.

A venit un om providențial, care și-a înțeles timpul, și s'a știut folosi de împregiurări. Ajutat de talentele sale, condus de inima sa, favorizat de împregiurările date, acest bărbat providențial a început a desgrupa icoana cea maiestatică a bisericii sale și a o curăți de rugină. Condus de o voință de fer și lucrând fără intrerupere și și noapte — după cum însuși ne spune — eroul secului nostru a dat organismului splendoarea de odinioară, a instituit încă unele organe conform spiritului timpului de azi și a împregiurării date, și cât a trăit se părea că trăim și noi în timpurile vechi, normale de odinioară, timpuri normale, ale căror urme dispar față cu leghioanele de pete negre, roade ale furtunoaselor vremi.

Consciu că pe bazele organismului lăsat de el vom pute progresa bătrânul gigante al timpului nostru ar fi putut ave la bătrânețe zile senine. Inseși lui i zăcea trecutul bisericii noastre înaintea ochilor; în inima lui fiori de moarte cutierau fiecare unghiuleț la vederea negrelor pete din trecutul bisericii noastre. Și cunoscând el cauzele acestor pete negre, și poate având și prea bogată cunoștința de oameni, când s'a mutat din lume, s'a mutat cu cuvintele: „Fiți pe pace.”

„Nu vă sfădiți!”

Temerile reintemeiătorului bisericii noastre s'au realizat. Ca și în timpul trecut, a dispărut dintre noi spiritul păcii, blândețea, iubirea, increderea și stima reciprocă și locul acestora l'au ocupat animositățile, învințirile și diatribele. Ca și în timpurile vechi dușmani declarați ai bisericii noastre, contra căroră bărbatul cel providențial a ridicat gravamine până la cea mai înaltă stăpânire în lume, simulează pre procurorul și salvatorul bisericii noastre spre a o și dejosă prelângă ruinare, și încearcă a arunca neghină în straturile inferioare, blânde și innocente ale credincioșilor nostri.

Ca și în timpurile vechi se găsește câte un închipuit înțelept în biserica noastră, care se lasă a fi folosit ca instrument contra bisericii de fariseii constituționalismului nostru. Ca și în timpurile trecute puterea stă cu ghilțul întins, ca împinși de rezervitori, se ne poată sugruma cu mai mare ușurință. Dușmani în casă, dușmani în tindă, dușmani afară. Aceasta e situațiunea actuală.

În asemenea situațiune reflectăm la §. 45 din Statutul Organic, care prescrie ca în I. sau a II Duminecă din luna lui Faur să se țină sinoadele protopresbiterale. Multe și importante sînt agendele acestor sinoade. Bisericile noastre în cea mai mare parte încă și acuma poartă haina cea mohorită, cu

care o a îmbrăcat maștera soarte a ei din trecut. Preoții noștri și au toată îmbunătățirea numai pe hârthie între condițiunile din concurs. Pe lângă multele agende împreunate cu oficiul ei trebuie se și agonisească pânea cu sudori de sânge și se suferă prelângă neplăcerile provenite din ignoranța poporului și sicanările duple dela mulți dintre superiori.

Scoalele noastre. Sermanele noastre scoale! Favorisate de un vîntuleț călduț de primăvară ca mlădițe pline de viață, ele au început a progresa. Dacă este permisă o asemănare dicem, ele cresc. Cresceau neobicinuit — în două ca în nouă, — grădinariul le cultiva cu mult interes, și mai cu multă băgare de seamă. Le săpa, le uda, le da direcțiunea cea dreaptă și ele progresau.

Timpul trumos s'a schimbat. In loc de căldură vînt rece, brumă, ghiață, așa că grădinariul e bun bucuros, dacă le va pute ține în viață. Ostenelele lui sînt de două ori mai mari ca odinioară, atențiunea e ridicată la pătrat, îngrigirea e permanentă, căci ele prin rodurile de până acuma ne-a dat să găstăm poame, ce nutresc și dau viață.

Vađa bisericii noastre! Bine că s'a îngrigit legislatorul prin § 50 punct 4. din Statutul Organic despre această exigență a bisericii noastre, căci dintre noi puțini sînt pătrunși de sântenia acesteia. Un blăstăm vechiu asupra neamului nostru a dat mână cu ambițiunea personală și invidia fără mărgini, și ele au dat nascere unui puternic curent îndreptat asupra veșei bisericii noastre. Manifestațiunea acestui curent a băgat groază în tot credinciosul bine-simțitoriu al bisericii noastre. El s'a zămislit aici în centru și, dirijat tot de aici, bate la ușa inimei tinerei generațiuni. Avem temeri fundate, și temeri mari. Inima junilor nostri preoți este deja inveninată, și foarte puțin se lucră pentru îndreptarea acestui rēu.

O paralelă între trecut și prezent ne va clarifica lucrul. Preoții nostri cei bătrâni crescuți în scoala suferinței aveau un caracter de diamant, stimă și respect cătră superiori și o alipire cătră religiuinea străbună, alipire isvorită din visticierul bunătății inimei lui, pe care nu o au putut stērpi prigonirile din trecut. El s'a născut în legea aceea, ea era sântă înaintea lui, cu ea se nascea, pentru ea trăia și în muria.

Nu așa generațiunea actuală. Crescută relativ între comodități, avu nefericirea de a auzi și vedea și de și respectarea bisericii, de cei chemați a o apăra. Inrolați cu voie fără voie în vîrtegul partidelor, tinerul preot încă sub decursul studiilor primii direcțiunea sa pentru viitoriul. Și fiind că

FOIȚA.

CLAUDIU

de
Victor Hugo, 1836.

(Urmare.)

După aceea îi îmbrățișă pe toți. Unii plîngeau; el suridea acolora.

In acea eră ultimă, fu minute în care le vorbi cu atîta liniște și chiar cu veselie, că mulți din camerații lui sperau în mintea lor — după cum mai în urmă au declarat — că poate ar părăsi hotărîrea sa. El se amușă într'un rēnd, stingēnd una din candelile rare ale atelierului, cu suflarea nărilor sale: căci el avea obiceiuri rele de educație, care sdruncinau demnitatea sa firească mai adese-ori de cât ar fi trebuit.

Nimica nu putea face pe acest vechiu gamin al stradelor să n'arbă în unele momente odoarea mahalalelor din Paris.

El zări un tinēr condamnat care era palid, care îl privea cu ochii tîntă, și care tremura, fără îndoială, în așteptarea celor ce avea să vadă.

— Aide, curaj, tinere, — îi dice Claudiu cu dulceață; asta nu va fi de cât treabă de un minut.

După ce și distribuī toate boarfele, sfērși toate îmbrățișerile, strînse toate mâinile, el intrerupe căteva convorbiri îngrijate ce se țineau aici colea în colțurile întunecoase ale atelierului, și porunci tuturor să se pună pe lucru. Toți îl ascultară în tăcere.

Atelierul în care se petrecea aceasta, era o sală lungureață: un paralelogram lung; găurit cu ferestre pe cele două mari părți și cu două uși ce se priviau la cele două estremități ale sale. Meșteșugurile erau rēnduite de fie-care parte lângă ferestre; băncile atingeau zidul în unghiul drept, și spațiul ramas liber între cele două rēnduri de meșteșuguri forma un fel de drum lung, care mergea în linie dreaptă dela una din cele două uși la cealaltă, și traversa astfel toată sala. Directorul făcēdu-și inspecțiua sa, avea să percurgă acest drum lung, destul de îngust; el trebuia să intre prin ușa de sud și să iase prin ușa de nord, după ce a fost privit pe lucrători la dreapta și la stînga. De obicinuit, el făcea această trecere foarte repede și fără a se opri.

Claudiu se pusese și el pe banca sa și începuse să lucreze întocmai cum Iacob Clement s'ar fi pus să se roage.

Toți așteptau. Momentul se epropia. Numai de cât se auzi o lovitură de clopot. Claudiu dice: Este bătaia ce precede sfterul ceasului. Atunci se sculă, traversă cu gravitate o parte din sală și

merse să și pună coatele pe unghiul celui întăiu meșteșug, la dreapta alături cu ușa de intrare. Figura sa era foarte liniștită și binevoitoare.

Nouă oare sunară. Ușa se deschise. Directorul intră.

In acel moment, în atelier se făcu o tăcere de statuă.

Directorul era singur, ca de obicei.

El intră cu figura sa veselă, satisfăcută dar neînduplicată, nu vėdū pe claudiu care era în picioare la stînga ușei, cu mână dreaptă ascunsă în pantaloni săi, și trecū repede înaintea celor dintăiu meșteșuguri dând din cap, mestecāndu-și cuvintele, și aruncānd aici colea privirea sa banală, fără a observa că toți ochii care l'incungiurau erau ficsați pe o idee teribilă.

De odata se întoarse brusc, surprins de a auzi un pas înapoia lui.

Era Claudiu care îl urma în tăcērn de vre-o cāte-va minute.

— Ce fel tu acolo, hei! dice directorul, hei! pentru ce nu ești tu la locul teu?

Căci un om, acolo numai este un om, este un cāne; el este tutuit.

Claudiu Miserul respuse cu respect:

— Pentru că vreau să ve vorbesc domnule director.

— De cine?

între partide există cel mai mare despect, tinerul preot a supt doctrinele cum i s'au dat. Și fiindcă i sau dat inveninate, și le-a însușit inveninate. Astfel vedem în ziua de astăzi încercări de reforme în biserică, năpăstuirii asupra autorităților ei, insulte mârșave de către bărbați, cari până acuma se considerau de oameni de inimă: și toate acestea care pe față, care cu rezervă sînt îndreptate contra vadei bisericeii.

Autonomia bisericeii. Vorbă frumoasă, nu scim până când ne vom mai pute servi de ea la adresa bisericeii noastre. Viclenia vrășmașilor, neprecauțiunea și crassul egoism al unora dintre fii bisericeii noastre au accelerat furtunile, valurile o isbesc în dreapta și stînga, naia se apropie de cufundare, și om se fie cărmaciul și matrozul, cari o vor scoate la liman.

Grea problemă zace înaintea sinoadelor noastre protopresbiterale. Și ea devine cu atât mai grea cu cât tentativa se urmărește cu scop vedit. Noi dorim sinoadelor protopresbiterale spiritul păcii al blândețelor, păzindu-se ca se nu între în ispită. Domnind în sinul lor roada duchului, lucrările le vor fi încoronate cu succes, căci nobil e scopul pentru care ele sînt instituite, morale sînt mijloacele de cari dispun, și vecinică respălătirea, pentru împlinirea datorinței cu conștiință.

Sibiu, 6 Februarie, 1884.

Se face din ce în ce tot mai multă lumină ca publicul român să vadă odată în realitatea sa toată situațiunea politică — ce e drept foarte tristă pentru români, dar se vadă tot odată și căile, pe cari ne mai putem mîntui interesele naționale și bisericești.

Lumina aceasta nu-i place de fel „Gazetei Transilvaniei”; ochii ei sînt dedați cu întunecere pasivității, ea vrea să rămână și publicul român orbecând întru întunecere, să se pună cu totul pe visuri și iluziuni ca „Gazeta” și să continue absurditățile de până acuma, legându-și toate interesele sale naționale de maxima pasivității: *totul au nimica, autonomie politică au perire*; un ce mijlociu nu admite „Gazeta” odată cu capul.

Apoi „Gazeta” nu e numai de eri de alaltăeri; ea nu numai scie să apere cu zelul unui fanatic dogma sa de pasivitate, ci ea se pricepe cât de bine și la intoleranță, ba chiar la persecuțiuni vehemente față cu toți alții, cari cutează a profesa altă credință politică.

Dovadă mai nouă despre această virtute a „Gazetei” aflăm în numărul ei 14 din Vinerea trecută, unde într'un articol intitulat „Act nou de înfrățire” isbesce earăși în „Telegraful” din Sibiu; îl mai înfrățesc cu „Viitoriul”, pentru care cumetrie noi, spunând adevărul, nu ne supărăm; îl insultă cum scie mai bine, și preste toate acestea îi atribuie păcatul de a lupta contra românilor.

Incidental și la acest articol din „Gazeta” este normativul mai nou ministerial referitoriu la ajutorul de stat. Veți bine că toate cele ce privesc pre „Telegraful Roman” în articolul „Gazetei” fac numai un fel de introducere, și ici-colea câte o variațiune în strategia „Gazetei” mai nouă, ear becele cel mare, sau vorbind în frazele de astăzi, tunurile lui Krupp sînt îndreptate în contra persoanei actualului arhiepiscop și metropolit al nostru, care după „Gazeta” ar fi unul din „slugile ce

și le a ridicat (ministrul) prin influență pre tronurile sînfite din Sibiu și Carloviț”, ca cu ajutorul acestora domnul ministru să-și poată „duce la desevărșire mărșăla ideă maghiară de a stîrpi naționalitățile de pe teritoriul cel sacru al Transilvaniei și Ungariei.”

Unde-ți poți afla arme mai teribile ca acestea? Dar apoi publicul nostru cetitoriu nu are trebuință ca să spunem noi: care este motivul cel adevărat al acestor calumniări infame, precum nici prea sîntitul arhiepiscop și metropolit nu are trebuință de al lua noi în apărare. Tot omul cu minte va vedea și fără al reflecta noi: că „Gazeta” cu toți pasivității sei ne mai putend justifica politica lor cea de tot greșită, acum nu are alt mod pentru salvarea reputațiunii sale de erostrat al națiunii, decât acela ca să apuce și să continue cu suspiciuni, calumnii, și cu insulte personale, crețend ea că va afla public destul de credul, și destul de mărginit, care să le creadă toate acelea pe omenia „Gazetei.”

Articolul din cestiune poartă subsemnarea „Diamandi I. Manole deputat al sinodului”. Adevărat că această subsemnare singură de sine s'ar părea de ajuns, ca să dea oare care însemnatate articolului, pentru că numele subsemnat este al unui bărbat recunoscut și stimat la români nu pentru vre-o specialitate de erudițiune științifică, carea nici densusul nu și o aroagă, ci pentru inima bună, generositatea, iubirea de adevăr și sinceritatea sa. Dacă însă cetim acel articol plin de patimi, de suspiciuni, de invective personale, trebuie sau se tragem la indeoală, că adevăratul autor al articolului ar fi însuși domnul Diamandi Manole, sau se credem că Dsa a încetat a mai fi gentilomul cunoscut de până acuma și s'a prefăcut un instrument sau o mască în mîna unor oameni conduși de patimi, și conduși de ele pentru interese mai mult personale. În tot cazul trebuie se repetăm că pamfletele din acel articol s'au publicat sub o firmă până acuma de o reputațiune, de un credit bun.

Noi nu putem crede, că domnul Diamandi Manole va fi avend mandat dela sinod pentru a se subsemna ca „deputat al sinodului” la această pasucilă compusă probabil nu în biroul Dsale de comerciant, ci în cancelaria părăsită a vre-unei redacțiuni pensionate, ceea ce dovedesce preadeajuns unele date din articol, precum de esemplu cu amestecul ministrului în unele procese divorțiale, cari nu credem se le aibă în evidență domnul Diamandi, dar le vor avè alții din apropierea consistoriului.

Nu se poate lua în nume de rău dela domnul Diamandi Manole, dacă îl doare cazul retragerii cumnatului seu dela redacțiunea „Telegrafului Român”, din contră noi ținem că e o atacere pură a simțimentului de cumnat, când domnia sa rămâne supărat pentru „micimea sufletească a Preasânției Sale, a arhiepiscopului actual” și pentru „neprevederea cătorva sateliți desertați din garda șaguniană” cari au produs toată nefericirea „Telegrafului”, va se țică din garda aceea, pe care domnul Diamandi Manole mai anterțiu o batjocurea numind-o „clica pițigoilor”.

Dacă însă Domnia Sa de acolo din Brașov vede bine tot ce se petrece pe la noi, chiar și cu postarii din Sibiu, și dacă Dsa a vedut imprumul de 14,000 fl. despre care face publicului „Gazetei” revelațiuni atât de oribile: a trebuit negreșit se veadă și aceea, cum cumnatul seu, după ce însuși s'a retras dela redacțiunea „Telegrafului Român”, a ridicat anticipative dela cassa consistorială nici mai mult nici mai

puțin decât 400 fl. va se țică întreagă provisiunea redacțiunii „Telegrafului Roman” pe două luni, în cari el nu era redactor, nici a contribuit batăr o iotă la redactarea foaiiei.

De bună seamă domnul Diamandi Manole va fi sciind și acest incident, dar nu-l amintese de tel în referata sa jurnalistică despre schimbările întemplate în redacțiunea „Telegrafului Roman” mergand cu ele chiar până la „inaltpreasânțitul seu redactor”. În locul acestui incident însă Dsa pune nise basme băbesci: că a audt asta, că a audt ceea, că va fi așa, că va fi almintrelea, și că după „Telegraful” de ađi ar fi la loc o adresă de mulțămire către părintescul ministru, care ne iubese aspru, și altele, și altele.

Dar se ne întorcem și se țicem și noi cu dl Diamandi Manole: „La o parte cu gluma! Timpul în care trăim este serios”. În adevăr așa este. Interesele generale ale națiunii noastre române și cele speciali bisericești ale românilor ortodoci sînt periclitare. Sînt periclitare pentru că se joacă cu ele foile passivistilor și unii și mai alții din cei ce sînt „deputați ai sinodului”. Jocul acesta de vanbanque nu poate avè alt sfârșit, decât perdere, și perderea va fi în partea noastră a românilor ortodoci duplă; ne vom perde ce avem mai scump: puterea de viață națională și bisericească dacă oamenii nostri nu se vor lăsa de jocul lor hasard. Aceasta se și-o noteze bine domnul Diamandi Manole și încă toți, cei din dosul Dsale, cari pelângă paguba comună mai pot avè și alte pagube particulari pentru sine și pentru ai sei.

Cât pentru celelalte, noi constatăm; că domnul Diamandi Manole ne rămâne datoriu a dovedi afirmațiunea Dsale, că foaia noastră, pre carea de altcum Domnia sa nu o cetesce, luptă contra românilor; totodată înse sîntem convinși din capul locului, că Dsa ne va rămâne detoriu cu astfel de dovezi pe vecie și se va mulțami cu aceea că negoțul seu cel mai proaspăt dela Sibiu l'a depus spre vîndare în cinci coloane ale „Gazetei” și că firma e destul de solidă pentru a putea conta la cumpărători. Se poate că vom vedea și noi ce noroc va avea cu el.

Prospectele tinerimei române.

Grigele și greutățile vieții, luptele dîlnice, cerțele și diatribele personale ocupă pe bărbații nostri competenți astfel, încât abia le mai rămâne timp pentru a se ocupa și cu alte lucruri, cari merită a fi luate în considerare mai serioasă. Cu deosebire însă publicistul trebuie să țină samă de toți factorii vieții noastre naționale și sociale, să arete publicului calea cea adevărată a progresului, să dea publicului directiva în evoluțiunile pripite ale veacului actual.

Voim să ne ocupăm de astădată cu un factor al vieții noastre naționale, care este temelia viitorului nostru național: cu tinerimea. Îndată ce vorbim de tinerime, ni se impune întrebarea: Ce felu de oameni sînt tinerii de ađi, succesorii legitimi ai generațiunii bețrâne, cari ađi mîne vor avè să completeze șirurile rărîte? Sînt tinerii de astăzi un element solid, un factor destoinic, pentru a primi cu deplină garanție patrimoniul generațiunii bețrâne, care se gată ași face testamentul și a institui pe succesori? —

Înainte de a răspunde la această întrebare, trebuie se constatăm: ce moscenire ne lasă genera-

— De Albin.
— Totdeauna de el! țise directorul.
— Tot dea-una țise Claudiu.
— Aidede! reluă directorul continuându-și mersul; așa dar nu ți-a fost de ajuns 24 de oare de reclusiune?
Claudiu respuse continuând de a' l urma:
— D-le director dămi pe camaradul meu.
— Peste puțință!
— D-le director, țise Claudiu cu un glas ce ar fi îndoișit și pe dracul; te rog fierbinte, pune pe Albin la un loc cu mine; și se veți atunci ce bine voi lucra. Pentru d-ta, că ești liber, asta este tot-deauna, d-ta nu sci ce va se țică un amic; dar eu, eu nam decât cele patru ziduri ale temniței. D-ta... o! d-ta poți se te duci și se vii: eu n'am decât pe Albin. Dămi-l. Albin mă hrănia; d-ta scii foarte bine. Asta nu te va costa de cât osteneala de a țice d-a. Ce-ți pasă d-tale dacă în aceiași sală există un om care se numesce Claudiu Mizerul sau un altul care se numesce Albin? D-le director, bunul meu D... te reg fierbinte... în adevăr... în numele cerului!

Claudiu poate nu vorbise nici odată așa de mult temnicerului. După această silință sleit de puteri. așteaptă. Directorul replică cu un gest de nerăbdare.

— Peste puțință! Sa țis. Să vedem... nu mi mai vorbi. Me plictisesci.
Și fiindcă grăbia îndesă pașii. Claudiu așijderea. Vorbind astfel ajunseră aproape amândoi de ușa de ieșire, cei 81 priveau cu toții și ascultau găfăind.

Claudiu atinse binișor brațul directorului.
— Dar cel puțin vreau să sciu pentru ce sunt osândit la moarte. Spunemi pentru ce d-ta m'ai separat de Albin?

— Ți-am spus deja, țise directorul pentru că.

Și întorcenduse cu spatele spre Claudiu întinse mîna către clanța uși de ieșire.

La respunsul directorului, Claudiu făca un pas înapoi. Cele 81 de statue care erau acolo vîdura ieșind din pantalașul seu, mîna cea dreaptă armată de secure. Această mîna se ridică, și înainte de a scoate directorul un strigăt, trei lovituri de secure lueru înfricoșător de a spune date câte-și trei în acele loc ii deschise craniul. În momentul când cădea pe spate o a patra lovitură îi rănî obrasul după aceea fiindcă o furiă îndată lăsată în voie nu se mai opresce. Claudiu Mizerul îi despica coapsa piciorul drept cu o a cincea lovitură; netrebnicu. Directorul era mort.

Atunci Claudiu asvêrlii securea și strigă:

— La cealaltă acum.

Celalalt era el.
Își scoase din vestă micile foarfece ale femeii sale, fără ca cineva să se gîndească a' l împedca, el și le băgă în pept. Lama era scurtă peptul era adênc. Rescolî acolo multă vreme și mai mult de douăzeci de ori strigând: — Inimă de osândit așa dar nu te voi găsi! În fine cădu scaldat în sângele seu leșinat pe cel care murise.

Care din doi era victima celuiilalt?
Când Claudiu își veni în fire, era într'un pat acoperit cu albituri și cu legături incongiurat de ingrigiri. El avea la căpêtul seu surori de caritate; și pe deasupra, un jude de instrucție care instrumenta și care l întrebă cu mult interes:
„Cum te găsesci?”

El pierduse o mare cătățime de sânge; dar foarfecele cu care avusese atîngătoarea superștițiune de a se lovi: își făcuse rău datoriu: nici una din loviturile ce 'și dăduse nu erau primejdiioase. Rănirile ce făcuse cu ele, nu erau mortale decât pentru domnul D.,

Interogatoriile începură. Fu întreat dacă omorise el pe directorul atelierelor temniței din Clairvaux.

El răspuse: Da. Fu întreat pentru ce. El răspuse: Pentru că.

(Va urma.)

* (Un nenorocit în Cibin). Sâmbătă noaptea târziu un căraș din Gusterița a plecat din Sibiu către casă. Trecând peste podul Cibinului și voind a-și adăpa caii s'a dat jos de pe cal, însă fiind beat a căzut în apă și s'a înecat.

* (Tribunalul din Deva) a pus pe naționalității improvizate Cosperea et. cons. pe picior liber.

* („Societatea pentru cultura și literatura română în Bucovina.”) Mercuri în 15 Ian. st. v. a. c. a ținut Dl Dionisiu Olinescu o prelegere în sala societății „Armonia”, vorbind despre „Tesaurul dela Petroasa” sau „Cloșca cu puii săi”, studiu arheologic.

* Deale judecătorilor de gâlceavă.

Nenea Stan trase la judecată pe Bran pentru că acesta îi dete o palmă.

Judecătorul spune lui Bran să-i plătească lui Stan pentru palma aceea 10 franci.

Bran dice că nare la dânsul.

Dute și adu, îi dise judecătorul, Stan te va accepta aici.

Stan asceaptă asceaptă, dar vedând că Bran nu mai vine trage o palmă judecătorului, spunându-i:

Poftim domnule judecător, ia dta cei de ce franci că n'am vreme să aștept, trebuie semi adăp boii. Și pleacă. *Tândață.*

* (O republică de femei). Districtul Viadoșilor, o semintie de indiani din America, de pe teritoriul statelor unite, se află, după cum spun foile americane, numai și numai sub stăpânire femească. La acel popor ocupă femeia o poziție socială mai înaltă decât bărbatul. Supremația femeilor de aici aduce cu sine, că consiliul fie cărei comune constă din patru femei, cari au pe lângă dânsule un fel de organ executiv și ca consilier tehnic. Consiliul național se formează din întrunirea tuturor consiliilor sătene. Între membrii consiliului sunt dar de patru ori atâtea femei cât bărbați. Pe „Sochemul” capul semintiei, îl aleg consilierii bărbătesci ai satelor, cari trebuie să voteze după instrucțiunile, ce le primesc dela maioritatea femească a colegiului lor. Femeile sunt destul de înțelepte, ca alegerea conducătorilor și a membrilor consiliului superior de rebel să o încredințeze bărbatilor liberi, cari merg la luptă. Dreptul de împământenie în comună nu se mostenește dela tată ci dela mamă. La fie-care serbătoare de seceriș se adună femeile primăriei sătesci spre a da nume tuturor copiilor născuți în decursul anului. Dacă moare vre o mamă, atunci o soră, sau cea mai de aproape rudenie a ei trebuie să ia copii la sine și să fie în locul mamei. Tot femeile lucrează și pământul, pe când bărbații se ocupă cu pescuitul, cu vânătorul și cu afacerile militare. Viadoșilor majoritatea de femeile lor de mult timp nu li se mai dă

prilegiu de a purta resbel, un serviciu militar la ei e numai după nume: femeile lor îl conced numai ca o jucărie nevinovată. „Vigvumul” și coliba cu tot mobilierul e al femeii, care e privită ca adevăratul cap de familie. Murind femea moștenesce fica ei cea mai mare sau ruda ei feminină cea mai de aproape. Tatăl de familie nare nimica alta decât hainele. În repuclica indiană de femei bărbatul are dreptul de a avea mai multe femei, numai să fie fie-care din altă comună, pe când femea trebuie să se mulțamească cu singur bărbat. „Gaz. Trans.”

* (Concerte de plugari). Cumcă și românii nostri sunt capabili de a se cultiva în muzică și pot ajunge la rezultate îmbucurătoare, ne-o dovedesc plugarii români din Banat. Așa „Luminătorul” în Nrul seu de Mercuri ne aduce scire despre 2 concerte. Unul se va ținea mâne în comuna Pecica rom. sub conducerea învățătorului Iosif Iosa cu o programă din 13 puncte, între cari 5 declamări. Programa se incheie cu „Deșteaptăre române”. Ear Joi în 2 Februarie v. plugarii din Ciacova au arangiat un concert al cărui venit curat e destinat fundațiunii școlii gr. or. rom. de acolo. — Oare când vom putea înregistra lucruri de acestea și din ținuturile noastre?

* („Un scop bun.”) Românii din Pecica rom. s'a adunat Marți în număr de vreo 50 pentru de a înființa o „societate de ajutorare”, cu vreo 100 de acții de câte 30 fl. Adunarea a ales o comisiune, care să compună sau să câștige dela alte societăți astfel de statute.

* (Fecunditate și viață lungă). O femeie din Cholet (Maine-et-Loire) care acum are opt-deci și șese de ani, a dat nascere la 11 copii dintre cari unul singur a murit. Cei-lalți de ce 5 băieți și 5 fete, trăesc și acum; cea mai mare e de șei-deci și opt de ani, cel mai tinăr de patru-deci și trei. Toți sunt însurați și măritate și tați sau mame de familie.

Bunica a vădută astfel născându-se 66 de nepoți dintre cari 51 trăesc încă. Cel mai în vârstă are trei-deci și unu de ani; mai mulți ating vârsta de trei-deci de ani și cel mai tinăr are șapte-spre-dece luni. Trei sunt căsătoriti și doi deja în capul câte unei familii.

Strănepoți sunt astăzi în număr de 5, dintre cari cel mai vârstnic e de șese ani.

Bunica are deci vii și morți, 11 copii, 66 de nepoți și 5 strănepoți în total 82; 95 cu ginerii și nurorile. Chiar scoțând pe morți, tot ajungem la cifra respectabilă de 79 descendenți.

* (O distincțiune). Principele George Bibescu a fost numit de către universitatea din Paris „oficier al instrucțiunii publice” pentru scrierile sale militare și politice; „Retragerea celor cincii mii,” „Sedanul” „Istoria unei fruntării” etc. „Felicităm pe principele Bibescu pentru înalta onoare ce i se

face cu atât mai mult, că ea se resfrânge asupra tuturor românilor.”

* (Bibliografic). A eșit de sub tipar volumul I din „Tratatul obligațiunilor” cuprindând comentarul art. 942 până la 976, Codul civil de Gregoriu G. Peucescu, avocat. Acest valum, format în 8° mare, cuprinde 510 pagini și se află de vândere cu prețul de 10 lei plus portul postal pentru cererile din provincie, la: Redacțiunea „Dreptului”, Pasagiul Român; Lăbrăriele, Socec și Comp. calea Victoriei și Frații Ioanițiu, strada Lipsani și Șelari. Doritorii de a cumpăra dela de ce exemplare în sus se pot adresa deadreptul la autor, strada Clementei, 2, și vor beneficia de un rabat de 15%.

* (Mulțamită publică). Având biserica noastră gr. or. română din comuna Tamașa trebuință de mai multe utensilii, următorii crestini ai parohiei noastre, îndemnați de semțul lor adevărat crestinesc au procurat pentru numita biserică în decursul anului expirat: 1. Gavriil Șoutelecan o cruce în valoare de 16 fl., Nicolau Lungu cu soția s'a un chivot pentru păstrarea stei cuminecături în valoare de 16 fl. Gavriil Meseșan un clopoțel pe sântul prestol în valoare de 3 fl., toate aceste din Pesta și în fine, Gavriil Meseșan împreună cu fratele seu Nicolau o evanghizie legată în lucș din librăria Tipografiei arhidieceșană în preț de 18 fl.; pentru care fapte mariimoase subsemnatul comitat parochial le aduce în numele bisericei prin aceasta cea mai adânc simțită mulțamită.

Comitetul parochial al bisericei gr. or. din Tamașa.

Loterie

Sâmbătă din 16 Februarie 1884.

Buda: 14 50 37 81 57

Bursa de Viena și Pesta.

Din 16 Februarie n. 1884.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	121.75	121.65
Renta ung. de hârtie	87.80	87.70
Renta de aur ung. de 4%	90.25	90.15
Renta de aur austriacă	101.45	101.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	140.50	140.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	93.60	93.65
II emisiune de obligațiuni de stat dela drumul de fer orient. ung.	116.50	116.50
Obligațiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	99.—	99.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	99.75	98.50
Obligațiuni urbariale temeșane de	100.—	101.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	100.50	100.50
Sorși de stat dela 1860.	13.50	135.50
Sorși ungurești cu premii	115.50	115.50
Sorși de regularea Tisei	112.70	112.75
Datorie de credit austr.	79.80	79.80
Datorie de stat austriacă în argint.	80.70	80.45
Datorie de stat austriacă în hârtie	79.80	79.80
Serisuri fonciari ale institutului „Albina”	—	100.80
Acțiuni de bancă austro-ung.	844.—	842.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	308.50	308.25
Acțiuni de credit austr.	306.70	307.50
Argint	—	—
Galbin.	5.70	5.68
Napoleon.	9.61	9.59
L. nou (pe polița de trei luni)	121.45	121.45

CONCURS.

Având lipsă de un adjunct, notarialul prin aceasta public concurs. Salariul este 10—12 fl. v. a. pre lună și costul; acei tineri cari vor fi absolvați 6 clase gimnasiale și voesc ași afla viitorul pre calea notarială vor avea preferință.

Bozes (lângă Algyógy) în 11 Februarie 1884.

Candin Cristea,
notariu cercual.

[666] 1—1

Nr. 89.

[668] 2—3

EDICT

Ioan Beju din Săliște protopresbiteratul Săliștei, care după o convețuire scurtă a părăsit pe legiuita lui soție Ana n. Moisin tot din Săliște pribegind în lume fără de a se sci ubicațiunea lui, în sensul incuviințării Preavenerabilului consistoriu arhidieceșan dto 4 Ianuarie a. c. Nr. 4816 B. se citează prin aceasta ca în termen de un an și o zi dela prima publicare a acestui edict să se înfățoseze înaintea subscrișului for matrimonial, căci la din contră și în absența lui se va pertracta și decide procesul divorțial intentat de soția lui.

Săliște 1 Februarie 1884.

Scaunul protopresbiterat gr. or. al tractului Săliștei ca for matrimonial de I instanță.

Dr. Nicolau Maier,
protopresbiter.

Nr. 90.

[667] 2—3

EDICT.

Ioan Banciu din Săliște protopresbiteratul Săliștei, care după o convețuire scurtă a părăsit pe legiuita lui soție Ana n. Nicolae Floruș tot

din Săliște pribegind în lume fără de a se sci ubicațiunea lui — în sensul incuviințării Preavenerabilului consistoriu arhidieceșan dto 24 Ianuarie a. c. Nr. 5270 B. se citează prin aceasta ca în termen de trei luni de zile

„ALBINA” Institut de credit și de economii în Sibiu.

Convocare.

Domnii acționari ai Institutului de credit și de economii „ALBINA” se învită prin aceasta, în vîrtutea §. 20 al statutelor societății la

a XI-a adunare generală ordinară

care se va ține la Sibiu, în 28 Martie 1884 stilul nou înainte de ameași la 10 oare în casa institutului (strada Baier Nr. 1).

Obiectele:

1. Raportul anual al Direcțiunii, bilanțul anului 1883, și raportul comitetului de supraveghiare.
2. Ficsarea dividendelor.
3. Distribuirea sumei destinate pentru scopuri de binefacere.
4. Ficsarea prețului marcelor de prezență.
5. Alegerea a doi membrii în consiliul de direcțiune în sensul §. 36. din statute.
6. Alegerea unui membru în comitetul de supraveghiare.

Domnii acționari, cari în sensul §§. 22, 23 și 24 din statutele societății voesc a participa la adunare în persoană, sau prin plenipotenți, sunt rogați, a-și depune la casa institutului acțiunile lor și eventual dovețile de plenipotență cel mult până în 25 Martie 1884 stilul nou după ameași la 6 oare.

Sibiu, 11 Februarie 1884.

[665] 3—3

Direcțiunea institutului.

dela prima publicare a acestui edict să se înfățoseze înaintea subscrișului for matrimonial, căci la din contră și în absența lui se va pertracta și decide procesul divorțial intentat de soția lui.

Săliște, 1 Februarie 1884.

Scaunul protopresbiterat gr. or. al tractului Săliștei ca for matrimonial de I instanță.

Dr. Nicolau Maier,
protopresbiter.

MORBURI SECRETE

le vindec pe baza experiențelor celor mai noue științifice, chiar și în casurile cele mai desperate, fără de conturbare în ocupațiune. Deasemenea și urmările cele mai rele ale păcatelor secrete din tinerețe (onania), destrucțiunea nervilor și impotența. Discrețiune cât se poate de mare. Ne rogăm pentru raport detaiat despre morb. [645] 6

Dr. Bella,

membru la societăți științifice etc.

6, Place de la Nation 6. — PARIS.